

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 18ης Οκτωβρίου 2017*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινωνική πολιτική – Οδηγία 76/207/ΕΟΚ – Ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχολήσεως – Δυσμενής διάκριση λόγω φύλου – Διαγωνισμός για την κατάταξη σπουδαστών στην αστυνομική σχολή κράτους μέλους – Κανονιστική ρύθμιση του κράτους μέλους αυτού η οποία προβλέπει προϋπόθεση ελάχιστου αναστήματος για όλους τους υποψηφίους στον ως άνω διαγωνισμό»

Στην υπόθεση C-409/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Συμβούλιο της Επικρατείας (Ελλάδα) με απόφαση της 15ης Ιουλίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Ιουλίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Υπουργός Εσωτερικών,

Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

κατά

Μαρίας-Ελένης Καλλίρη,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta (εισηγήτρια), πρόεδρο τμήματος, C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, S. Rodin και E. Regan, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Μ.-Ε. Καλλίρη, εκπροσωπούμενη από τον Π. Αγγελάκη, δικηγόρο,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους Κ. Γεωργιάδη και Δ. Κατωπόδη, καθώς και από την Ε. Ζήση,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις Μ. Πατακιά και C. Valero,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 70), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2002/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002 (ΕΕ 2002, L 269, σ. 15, στο εξής: οδηγία 76/207), καθώς και της οδηγίας 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (ΕΕ 2006, L 204, σ. 23).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, του Υπουργού Εσωτερικών και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και, αφετέρου, της Μ.-Ε. Καλλίρη με αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως που άσκησε η δεύτερη κατά διοικητικών πράξεων που εκδόθηκαν βάσει εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως η οποία προβλέπει προϋπόθεση ελάχιστου αναστήματος για τη συμμετοχή υποψηφίων στον διαγωνισμό για την κατάταξη σπουδαστών στις σχολές της Ελληνικής Αστυνομίας.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 76/207 ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην εφαρμογή, εντός των Κρατών μελών, της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης και της επαγγελματικής προωθήσεως, και την επαγγελματική εκπαίδευση, καθώς και τις συνθήκες εργασίας και, υπό τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 2, την κοινωνική ασφάλιση. Η αρχή αυτή καλείται στο εξής “αρχή της ίσης μεταχειρίσεως”.»
- 4 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«1. Κατά την έννοια των κατωτέρω διατάξεων, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως συνεπάγεται την απουσία κάθε διακρίσεως που βασίζεται στο φύλο είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε συσχετισμό, ιδίως, με την οικογενειακή κατάσταση.

2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

– “άμεση διάκριση”: όταν ένα πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φύλου, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση,

- “έμμεση διάκριση”: όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση τους εκπροσώπους του ενός φύλου σε σύγκριση με τους εκπροσώπους του άλλου φύλου, εκτός αν αυτή η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικώς από νόμιμο στόχο και τα μέσα για την επίτευξη του εν λόγω στόχου είναι πρόσφορα και αναγκαία,

[...]».

- 5 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης σημαίνει ότι δεν υφίσταται άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, περιλαμβανομένων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όσον αφορά:

- α) τους όρους πρόσβασης στην απασχόληση, τη μη μισθωτή απασχόληση ή την επαγγελματική ζωή, περιλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ασχέτως του κλάδου δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας, μεταξύ άλλων και ως προς τις προαγωγές·

[...]».

Το ελληνικό δίκαιο

- 6 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', του νόμου 2226/1994 «Εισαγωγή, εκπαίδευση και μετεκπαίδευση στις Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας και στο Τμήμα Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 122), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12, παράγραφος 1, του νόμου 2713/1999 (ΦΕΚ Α' 89), και στη συνέχεια με το άρθρο 20 του νόμου 3103/2003 (ΦΕΚ Α' 23), στις ως άνω σχολές εισάγονται άνδρες και γυναίκες. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, τα προσόντα των υποψηφίων και οι προκαταρκτικές εξετάσεις, στις οποίες υποβάλλονται, είναι κοινά και για τα δύο φύλα.
- 7 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του προεδρικού διατάγματος 4/1995, «Εισαγωγή στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων με το σύστημα των γενικών εξετάσεων» (ΦΕΚ Α' 1), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1, παράγραφος 1, του προεδρικού διατάγματος 90/2003 (ΦΕΚ Α' 82), ορίζει ότι οι ιδιώτες υποψήφιοι, άνδρες και γυναίκες, για τις σχολές αξιωματικών και αστυφυλάκων της αστυνομικής ακαδημίας πρέπει να έχουν ανάστημα τουλάχιστον 1,70 μ., χωρίς υποδήματα.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 8 Με απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας προκηρύχθηκε διαγωνισμός, σύμφωνα με τις διατάξεις του προεδρικού διατάγματος 4/1995, όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του προεδρικού διατάγματος 90/2003, για την κατάταξη σπουδαστών στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων της Ελληνικής Αστυνομίας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008.
- 9 Σύμφωνα με τον όρο II.6 της ως άνω προκηρύξεως, οι υποψήφιοι έπρεπε να έχουν ανάστημα τουλάχιστον 1,70 μ., χωρίς υποδήματα.
- 10 Η Μ.-Ε. Καλλίρη υπέβαλε αίτηση συμμετοχής στον εν λόγω διαγωνισμό με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στο Αστυνομικό Τμήμα Βραχατίου (Ελλάδα), το οποίο της τα επέστρεψε, επειδή δεν είχε το απαιτούμενο ελάχιστο ανάστημα του 1,70 μ. κατά τις διατάξεις του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του προεδρικού διατάγματος 4/1995, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1, παράγραφος 1, του προεδρικού διατάγματος 90/2003, αλλά 1,68 μ.

- 11 Με την πράξη του Αστυνομικού Τμήματος Βραχατίου περί επιστροφής των δικαιολογητικών, εκδηλώθηκε η άρνηση της διοικήσεως να επιτρέψει στη Μ.-Ε. Καλλίρη να συμμετάσχει στον επίμαχο διαγωνισμό.
- 12 Η Μ.-Ε. Καλλίρη άσκησε αίτηση ακυρώσεως της ως άνω αρνήσεως της διοικήσεως ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (Ελλάδα), το οποίο τη δέχθηκε, κρίνοντας ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του προεδρικού διατάγματος 4/1995, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1, παράγραφος 1, του προεδρικού διατάγματος 90/2003, αντίκειται στη συνταγματική αρχή της ισότητας και ότι οι διατάξεις αυτές είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρες.
- 13 Ο Υπουργός Εσωτερικών και ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων άσκησαν έφεση κατά της ως άνω αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.
- 14 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Συμβούλιο της Επικρατείας αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Η διάταξη του άρθρου 1, παράγραφος 1, του π.δ. 90/2003, με την οποία τροποποιήθηκε η παράγραφος 1 του άρθρου 2 του π.δ. 4/1995 και ορίζεται ότι οι ιδιώτες υποψήφιοι για τις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων της Αστυνομικής Ακαδημίας πρέπει, μεταξύ άλλων προσόντων, “να έχουν ανάστημα (άνδρες και γυναίκες) τουλάχιστον 1,70 μ.”, είναι σύμφωνη με τις διατάξεις των οδηγιών 76/207/ΕΟΚ, 2002/73/ΕΚ και 2006/54/ΕΚ, οι οποίες απαγορεύουν κάθε έμμεση διάκριση λόγω φύλου όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας στον δημόσιο τομέα (εκτός εάν η διαφορετική αυτή, κατ' αποτέλεσμα, μεταχείριση οφείλεται σε παράγοντες, οι οποίοι δικαιολογούνται αντικειμενικά και είναι ξένοι προς οιαδήποτε διάκριση λόγω φύλου, δεν βαίνει δε πέραν του κατάλληλου και αναγκαίου για την εξυπηρέτηση του επιδιωκόμενου σκοπού μέτρου);»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 15 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν οι διατάξεις των οδηγιών 76/207 και 2006/54 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει προϋπόθεση ελάχιστου αναστήματος 1,70 μ., ανεξαρτήτως φύλου, για τη συμμετοχή υποψηφίων στον διαγωνισμό για την κατάταξη σπουδαστών στην αστυνομική σχολή του κράτους μέλους αυτού.
- 16 Επιβάλλεται, κατ' αρχάς, να εξακριβωθεί αν η διαφορά της κύριας δίκης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των ως άνω διατάξεων.
- 17 Ως προς το ζήτημα αυτό, επισημαίνεται ότι αντικείμενο της διαφοράς είναι διοικητικές πράξεις που εκδόθηκαν το 2007, κατόπιν της υποβολής εκ μέρους της Μ.-Ε. Καλλίρη αιτήσεως συμμετοχής στον διαγωνισμό για την κατάταξη σπουδαστών στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων της Ελληνικής Αστυνομίας για το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008.
- 18 Κατά το άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2006/54, η προθεσμία μεταφοράς της στο εσωτερικό δίκαιο έληξε στις 15 Αυγούστου 2008.
- 19 Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 34, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, η οδηγία 76/207 καταργείται με ισχύ από τις 15 Αυγούστου 2009.
- 20 Ως εκ τούτου, εφαρμοστέες *ratione temporis* στα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης είναι οι διατάξεις της οδηγίας 76/207, και όχι εκείνες της οδηγίας 2006/54.

- 21 Κατά το άρθρο της 1, παράγραφος 1, η οδηγία 76/207 αποσκοπεί στην εφαρμογή, εντός των κρατών μελών, της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής προωθήσεως, και στην επαγγελματική εκπαίδευση.
- 22 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας απαγορεύει κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, περιλαμβανομένων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όσον αφορά τους όρους προσβάσεως στην απασχόληση, τη μη μισθωτή απασχόληση ή την επαγγελματική ζωή, περιλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων προσλήψεως.
- 23 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η οδηγία 76/207 έχει εφαρμογή ως προς τα πρόσωπα που επιδιώκουν να προσληφθούν σε θέση εργασίας, όσον αφορά και τα κριτήρια επιλογής και τους όρους προσλήψεως στη θέση αυτή (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 28ης Ιουλίου 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, σκέψη 34).
- 24 Τέτοια είναι η περίπτωση προσώπου το οποίο, όπως η Μ.-Ε. Καλλίρη, υποβάλλει αίτηση συμμετοχής σε διαγωνισμό κατάταξης σπουδαστών σε αστυνομική σχολή κράτους μέλους.
- 25 Η επίμαχη κανονιστική ρύθμιση στην υπόθεση της κύριας δίκης, προβλέποντας ότι όσοι έχουν ανάστημα μικρότερο από 1,70 μ. αποκλείονται από τον διαγωνισμό για την κατάταξη σπουδαστών στις ελληνικές αστυνομικές σχολές, επηρεάζει τους όρους προσλήψεως των εργαζομένων αυτών και, επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι θεσπίζει κανόνες σχετικούς με την πρόσβαση στην απασχόληση στον δημόσιο τομέα, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 76/207 (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, σκέψη 30, και της 15ης Νοεμβρίου 2016, Salaberria Sorondo, C-258/15, EU:C:2016:873, σκέψη 25).
- 26 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι διαφορά όπως η ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 76/207.
- 27 Πρέπει επομένως να εξεταστεί αν η επίμαχη κανονιστική ρύθμιση στην υπόθεση της κύριας δίκης εισάγει διάκριση απαγορευόμενη από την ως άνω οδηγία.
- 28 Ως προς το ζήτημα αυτό, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η κανονιστική αυτή ρύθμιση επιφυλάσσει την αυτή μεταχείριση, ανεξαρτήτως φύλου, σε όλους όσους υποβάλλουν αίτηση συμμετοχής στον διαγωνισμό για την κατάταξη σπουδαστών στις αστυνομικές σχολές.
- 29 Κατά συνέπεια, η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση δεν εισάγει άμεση διάκριση κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 76/207.
- 30 Παρά ταύτα, μια τέτοια κανονιστική ρύθμιση ενδέχεται να συνιστά έμμεση διάκριση κατά την έννοια του ως άνω άρθρου 2, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση.
- 31 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, υφίσταται έμμεση διάκριση όταν η εφαρμογή ενός εθνικού μέτρου, το οποίο έχει εντούτοις ουδέτερη διατύπωση, θέτει στην πράξη σε μειονεκτική θέση ένα πολύ μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών παρά ανδρών (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 2ας Οκτωβρίου 1997, Kording, C-100/95, EU:C:1997:453, σκέψη 16, και της 20ής Ιουνίου 2013, Riežniece, C-7/12, EU:C:2013:410, σκέψη 39).
- 32 Εν προκειμένω, το ίδιο το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε στην απόφασή του ότι ένα πολύ μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών παρά ανδρών έχει ανάστημα μικρότερο από 1,70 μ. και ότι, κατά συνέπεια, με την εφαρμογή της κανονιστικής αυτής ρυθμίσεως οι γυναίκες τίθενται σε σαφέστατα μειονεκτική θέση σε

σχέση με τους άνδρες όσον αφορά τη συμμετοχή τους στον διαγωνισμό για την κατάταξη σπουδαστών στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων της Ελληνικής Αστυνομίας. Κατά συνέπεια, η επίμαχη κανονιστική ρύθμιση στην υπόθεση της κύριας δίκης εισάγει έμμεση διάκριση.

- 33 Πλην όμως, από το άρθρο 2, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 76/207 προκύπτει ότι η κανονιστική αυτή ρύθμιση δεν συνιστά έμμεση διάκριση εφόσον δικαιολογείται αντικειμενικώς από θεμιτό σκοπό και τα μέσα για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού είναι πρόσφορα και αναγκαία.
- 34 Μολονότι απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει αν συντρέχει τέτοιος δικαιολογητικός λόγος, εντούτοις το Δικαστήριο, καλούμενο να παράσχει στο εθνικό δικαστήριο χρήσιμες απαντήσεις, είναι αρμόδιο να παράσχει στοιχεία που θα δώσουν στο αιτούν δικαστήριο τη δυνατότητα να εκδώσει την απόφασή του (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 10ης Μαρτίου 2005, Νικολούδη, C-196/02, EU:C:2005:141, σκέψεις 48 και 49).
- 35 Εν προκειμένω, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η επίμαχη κανονιστική ρύθμιση στην υπόθεση της κύριας δίκης έχει σκοπό να διασφαλίσει την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής της Ελληνικής Αστυνομίας και ότι ορισμένα ιδιαίτερα φυσικά και σωματικά προσόντα, όπως το ελάχιστο ανάστημα, αποτελούν αναγκαία και πρόσφορη προϋπόθεση για την επίτευξη του σκοπού αυτού.
- 36 Υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η μέριμνα για την εξασφάλιση της επιχειρησιακής ετοιμότητας και της εύρυθμης λειτουργίας των αστυνομικών υπηρεσιών συνιστά θεμιτό σκοπό [βλ., όσον αφορά το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/78/EK του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ 2000, L 303, σ. 16), η οποία είναι, ως προς τη διάρθρωση, τις διατάξεις και τον σκοπό, σε μεγάλο βαθμό παρόμοια με την οδηγία 76/207, αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, σκέψη 44, και της 15ης Νοεμβρίου 2016, Salaberria Sorondo, C-258/15, EU:C:2016:873, σκέψη 38].
- 37 Τούτου δοθέντος, πρέπει να εξεταστεί αν προϋπόθεση ελάχιστου αναστήματος, όπως η προβλεπόμενη από την επίμαχη κανονιστική ρύθμιση στην υπόθεση της κύριας δίκης, είναι πρόσφορη για τη διασφάλιση της επιτεύξεως του σκοπού που επιδιώκει η ρύθμιση αυτή και κατά πόσον δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξή του.
- 38 Ως προς το ζήτημα αυτό, μολονότι η εκπλήρωση αστυνομικών καθηκόντων που αφορούν την προστασία των προσώπων και των αγαθών, τη σύλληψη και την επιτήρηση των αυτουργών εγκληματικών πράξεων καθώς και τις προληπτικές περιπολίες ενδέχεται να απαιτούν τη χρήση σωματικής δυνάμεως και να προϋποθέτουν ιδιαίτερη φυσική κατάσταση, εντούτοις ορισμένα άλλα αστυνομικά καθήκοντα, όπως η συνδρομή προς τους πολίτες ή η ρύθμιση της κυκλοφορίας, δεν φαίνεται να απαιτούν σημαντική σωματική προσπάθεια (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, σκέψεις 39 και 40).
- 39 Εξάλλου, ακόμη και αν υποτεθεί ότι για όλα τα καθήκοντα της Ελληνικής Αστυνομίας απαιτείται ιδιαίτερη φυσική κατάσταση, αυτή δεν φαίνεται να συνδέεται κατ' ανάγκην με ορισμένο ελάχιστο ανάστημα, ούτε είναι αυτονόητο ότι όσοι έχουν ανάστημα μικρότερο από αυτό τη στερούνται.
- 40 Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί μεταξύ άλλων να συνεκτιμηθεί ότι, ως το 2003, η ελληνική νομοθεσία προέβλεπε διαφορετικό ελάχιστο ανάστημα για τους άνδρες και για τις γυναίκες όσον αφορά τη συμμετοχή στον διαγωνισμό για την κατάταξη σπουδαστών στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων της Ελληνικής Αστυνομίας, δεδομένου ότι το όριο για τις γυναίκες ήταν 1,65 μ., ενώ για τους άνδρες ήταν 1,70 μ.

- 41 Κρίσιμο φαίνεται να είναι επίσης ότι, όπως εκθέτει η Μ.-Ε. Καλλίρη, για τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις και το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή προβλέπεται διαφορετικό ελάχιστο ανάστημα για τους άνδρες και για τις γυναίκες και ότι, όσον αφορά τις γυναίκες, το ελάχιστο ανάστημα είναι 1,60 μ.
- 42 Εν πάση περιπτώσει, ο σκοπός τον οποίο επιδιώκει η επίμαχη κανονιστική ρύθμιση θα μπορούσε να επιτευχθεί με μέτρα που θα συνεπάγονταν λιγότερα μειονεκτήματα για τις γυναίκες, όπως η προκαταρκτική επιλογή των υποψηφίων για τον διαγωνισμό κατατάξεως σπουδαστών στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων βάσει ειδικών δοκιμασιών για τη διαπίστωση των σωματικών ικανοτήτων τους.
- 43 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, με την επιφύλαξη του ελέγχου στον οποίο πρέπει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση δεν δικαιολογείται.
- 44 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι διατάξεις της οδηγίας 76/207 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει προϋπόθεση ελάχιστου αναστήματος 1,70 μ., ανεξαρτήτως φύλου, για τη συμμετοχή υποψηφίων στον διαγωνισμό για την κατάταξη σπουδαστών στην αστυνομική σχολή του κράτους μέλους αυτού, εφόσον η ρύθμιση αυτή, αφενός, περιάγει σε μειονεκτική θέση πολύ μεγαλύτερο αριθμό γυναικών σε σύγκριση με τους άνδρες και, αφετέρου, δεν παρίσταται πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξη του θεμιτού σκοπού τον οποίο επιδιώκει, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 45 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Οι διατάξεις της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2002/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει προϋπόθεση ελάχιστου αναστήματος 1,70 μ., ανεξαρτήτως φύλου, για τη συμμετοχή υποψηφίων στον διαγωνισμό για την κατάταξη σπουδαστών στην αστυνομική σχολή του κράτους μέλους αυτού, εφόσον η ρύθμιση αυτή, αφενός, περιάγει σε μειονεκτική θέση πολύ μεγαλύτερο αριθμό γυναικών σε σύγκριση με τους άνδρες και, αφετέρου, δεν παρίσταται πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξη του θεμιτού σκοπού τον οποίο επιδιώκει, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Silva de Lapuerta

Fernlund

Bonichot

Rodin

Regan

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Οκτωβρίου 2017.

Ο Γραμματέας
A. Calot Escobar

Η Πρόεδρος του πρώτου
τμήματος
R. Silva de Lapuerta